

Bruxelles, 19.4.2021.
COM(2021) 141 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2021)141 final of 25.03.2021

Concerns all language versions.

It concerns linguistic errors and wrong references in the footnotes.

The text shall read as follows:

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

PRIVIND UN PLAN DE ACȚIUNE PENTRU DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI ECOLOGICE

{SWD(2021) 65 final}

INTRODUCERE ȘI CONTEXT

Pactul verde european se află în centrul agendei politice a Comisiei. Obiectivul său primordial este ca, până în 2050, Europa să devină durabilă și neutră din punct de vedere climatic, acționând ca vector pentru investiții și creștere¹.

Pactul verde subliniază că agricultura ecologică are un rol esențial în gestionarea tranziției către un sistem alimentar mai sustenabil, consolidând îndeosebi eforturile depuse de fermieri în vederea combaterii schimbărilor climatice, a protejării mediului și a conservării biodiversității. Comunitatea agricolă va juca un rol esențial în realizarea acestor obiective. Fermierii se află în avangarda consecințelor schimbărilor climatice și ale pierderii biodiversității și, cu toate acestea, practicile agricole nesustenabile sunt în continuare principalul factor care determină pierderea biodiversității. Fermierii din sectorul ecologic sunt pionierii agriculturii sustenabile a viitorului. Ei sunt deschizători de drumuri în ceea ce privește ecologizarea agriculturii și tehnicile de producție inovatoare favorabile mediului și promovează circularitatea, precum și bunăstarea animalelor. Logoul ecologic reflectă angajamentele fermierilor față de aceste standarde de producție ridicate, iar consumatorii sunt asigurați că produsul a fost obținut cu respectarea unor norme foarte specifice și stricte în materie de sustenabilitate. Un aspect și mai important este că, prin intermediul agriculturii ecologice, natura este mult mai prezentă pe câmpurile noastre, iar fermierii devin mai rezilienți atât la schimbările economice, cât și la cele pe care le exercită asupra lor natura și clima tot mai imprevizibile.

Iată de ce strategia privind biodiversitatea pentru 2030² și strategia „De la fermă la consumator”³ – împreună cu viitorul Plan de acțiune privind reducerea la zero a poluării apei, aerului și solului – prevăd acțiuni concrete care includ întregul lanț, de la producția la consumul produselor alimentare, acțiuni printre care se numără și cooperarea internațională în domeniul sistemelor alimentare sustenabile. Aceste strategii urmăresc să armonizeze producția alimentară cu protecția mediului, stimulând totodată investițiile și producția sustenabilă, un obiectiv pe care Comisia încearcă să îl promoveze în contextul obiectivelor de dezvoltare durabilă. În plus, strategia „De la fermă la consumator” a anunțat inițiativa UE privind sechestrarea carbonului în solurile agricole pentru acest an, care urmărește, în contextul pactului climatic, să îi recompenseze pe fermieri pentru

CIFRE ESENȚIALE:

Suprafața utilizată pentru agricultura ecologică a crescut cu aproape 66 % în ultimul deceniu, mai concret de la 8,3 milioane de hectare în 2009 la 13,8 milioane de hectare în 2019. În prezent, această suprafață reprezintă 8,5 % din „suprafața agricolă totală utilizată” din UE. Această creștere a suprafeței a fost însoțită de o majorare substanțială a distribuției cu amănuntul, care s-a dublat ca valoare în ultimul deceniu, ajungând de la aproximativ 18 miliarde EUR în 2010 la peste 41 de miliarde EUR în 2019.

¹ Propunerea legislativă COM/2018/392 final - 2018/0216 (COD) privind viitoarea politică agricolă comună (PAC) evidențiază, la rândul său, rolul benefic al agriculturii ecologice, căreia îi oferă sprijin prin diferite mecanisme.

² COM(2020) 380 final.

³ COM(2020) 381 final.

prestarea (verificată) a unor servicii de refacere a ecosistemului, de reducere a emisiilor și de sechestrare a carbonului.

Între timp, pandemia de COVID-19 a creat pentru UE o provocare fără precedent, având efecte complexe asupra economiei, a sănătății oamenilor și a sistemelor alimentare. Răspunsul UE include un plan de redresare sprijinit de instrumentul „Next Generation EU” și de noul cadru financiar multianual. Fondurile aferente inițiativei „Next Generation EU” ar putea fi folosite pentru a veni în sprijinul investițiilor din sectorul ecologic, dacă acestea îndeplinesc condițiile aplicabile și urmăresc obiectivele corespunzătoare. Redresarea Europei după criza provocată de pandemia de COVID-19 reprezintă o ocazie timpurie de a transforma în realitate Pactul verde, furnizând o platformă amplă pentru modele de producție și de consum sustenabile, inclusiv în domeniul agriculturii și al acvaculturii.

Agricultura ecologică joacă un rol esențial în redresarea Europei, care trebuie să fie verde și digitală, prin consolidarea veniturilor rurale. De regulă, acest tip de agricultură presupune lanțuri de aprovizionare mai scurte și pune la dispoziția micilor fermieri oportunități sporite prin noile dispoziții introduse în Regulamentul 2018/848 privind producția ecologică⁴. Acest regulament vizează modernizarea sectorului și armonizarea normelor, furnizând un cadru de reglementare stabil.

Există un consens amplu cu privire la rolul esențial al producției și al consumului de produse ecologice. În strategia „De la fermă la consumator” și în strategia privind biodiversitatea, Comisia a definit următorul obiectiv: „cel puțin 25 % din terenurile agricole ale UE să fie cultivate ecologic și o creștere semnificativă a acvaculturii ecologice până în 2030”. În rezoluția sa din 15 ianuarie 2020 privind Pactul verde european, Parlamentul European a subliniat că agricultura are potențialul de a contribui la reducerea emisiilor din UE prin intermediul unor practici sustenabile precum agricultura ecologică⁵. În concluziile sale din 19 octombrie 2020 privind strategia „De la fermă la consumator”⁶, Consiliul a evidențiat rolul produselor ecologice în cadrul unui sistem alimentar sustenabil. În același timp, oamenii de peste tot din UE privesc favorabil agricultura și producția alimentară sustenabile, iar logoul ecologic al UE a devenit mult mai cunoscut publicului, după cum o confirmă raportul special Eurobarometru 504⁷.

De aceea, Comisia propune prezentul plan de acțiune pentru agricultura ecologică, pornind de la planul de acțiune aferent perioadei 2014-2020, care a tratat deja unele dintre problemele identificate cu ocazia revizuirii politicii UE în materie de agricultură ecologică, revizuire care a dus la adoptarea Regulamentului (UE) 2018/848 privind agricultura ecologică. Au fost implementate integral toate cele 18 acțiuni din planul de

⁴ Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului.

⁵ Rezoluția Parlamentului European din 15 ianuarie 2020 referitoare la Pactul ecologic european: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0005_RO.html.

⁶ Concluziile Consiliului privind strategia „De la fermă la consumator”: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12099-2020-INIT/ro/pdf>.

⁷ În acest raport special Eurobarometru, 56 % dintre cei intervievați au declarat că au cunoștință de logoul ecologic.

acțiune pentru perioada 2014-2020. Printre realizările majore fără caracter reglementar se numără implementarea certificatului de inspecție (E-CoI) electronic în TRACES, care a ameliorat trasabilitatea și, în consecință, și integritatea produselor ecologice și a ameliorat informațiile referitoare la importurile de produse ecologice în UE, finanțarea specifică pentru cercetare și inovare în ceea ce privește produsele ecologice în contextul programelor-cadru pentru cercetare și inovare ale UE și includerea produselor ecologice în „achizițiile publice verzi”.

Noul plan de acțiune (2021-2027) ține seama și de concluziile consultării publice desfășurate în perioada septembrie-noiembrie 2020, care a confirmat sprijinul puternic al părților interesate și al publicului larg, deopotrivă, față de planul de acțiune și de acțiunile propuse de acesta.

Estimările actuale prognozează o creștere remarcabilă a sectorului ecologic pe parcursul acestui deceniu. Chiar și în cazul în care situația actuală rămâne neschimbată, ponderea agriculturii ecologice ar urma să atingă, conform unor surse, între 15 % și 18 % din terenurile agricole până în 2030⁸. Obiectivul de 25 % reflectă un nivel de ambiție mai mare din partea noastră. Scopul prezentului plan de acțiune este de a încuraja o creștere marcată a ponderii agriculturii ecologice în UE, încurajându-i pe fermieri să treacă la agricultura ecologică, și de a spori gradul de accesibilitate a alimentelor ecologice pentru a elimina discrepanțele dintre curba de creștere aferentă scenariului de statu-quo și „efortul suplimentar” necesar pentru atingerea obiectivului de 25 % până în 2030.

PRINCIPALELE BENEFICII: Terenurile cultivate în mod ecologic sunt caracterizate de un grad de biodiversitate cu aproximativ 30 % mai ridicat decât terenurile lucrate în mod convențional. Agricultură ecologică este, de exemplu, favorabilă polenizatorilor. Fermierii din sectorul ecologic nu au voie să folosească îngrășăminte sintetice și pot folosi doar o gamă limitată de pesticide chimice. De asemenea, este interzisă folosirea organismelor modificate genetic și a radiațiilor ionizante, iar utilizarea antibioticelor este strict interzisă.

Cetățenii europeni au la dispoziție alimente sigure, de calitate superioară. Cu toate acestea, timp de decenii întregi, ponderea sumei cheltuite de gospodării pentru alimente a scăzut, iar reducerea prețurilor la produsele alimentare a determinat stagnarea veniturilor fermierilor. Agricultură ecologică implică mai multe costuri, întrucât fermierii din acest sector lucrează în mod mai extensiv și recurg la procese și substanțe naturale, neutilizând produse sintetice, iar randamentele sunt mai mici. Fermierii din sectorul ecologic au însă adesea

venituri mai mari deoarece produsele ecologice se vând de regulă la prețuri mai ridicate decât produsele convenționale, iar consumatorii apreciază contribuția agriculturii ecologice la protecția mediului.

Prin includerea produselor ecologice în mesele servite în cadrul școlilor, precum și al cantinelor de la locul de muncă, prin intermediul procedurilor de achiziții publice, în sectorul ospitalității grație stimulentei și vizibilității, în supermarketuri prin intermediul campaniilor de promovare și în gătitul de zi cu zi de acasă, mai mulți cetățeni europeni vor avea acces la mai multe alimente ecologice. Este totodată necesar să se abordeze

⁸ Eurostat și HIS Markit.

aspectul caracterului accesibil, inclusiv din punctul de vedere al prețului, al alimentelor ecologice, pentru ca familiile cu venituri reduse să aibă mai ușor acces la alimentele ecologice. Planul de acțiune vizează totodată sprijinirea fermierilor în procesul de conversie la producția ecologică, încurajând oportunitățile de educație și de formare, sprijinind piața produselor ecologice și identificând în paralel stimulentele potrivite.

Agricultura ecologică ar trebui să fie un exemplu de urmat. Nu reprezintă singurul sistem agricol sustenabil, însă este deocamdată, până la implementarea deplină a inițiativei sechestrării carbonului în solurile agricole, singurul sistem care a fost recunoscut printr-o metodă solidă de certificare. Ca atare, ar trebui să fie un exemplu de urmat pe calea către adoptarea unor practici agricole mai sustenabile, către utilizarea mai bună a resurselor regenerabile, către atingerea unor standarde mai ridicate de bunăstare a animalelor și către asigurarea unor venituri mai consistente pentru fermieri. Agricultura ecologică poate de asemenea să stimuleze în diverse feluri sustenabilitatea socială și să sprijine dezvoltarea zonelor rurale, în concordanță cu viitoarea „Viziune pe termen lung pentru zonele rurale”, precum și dezvoltarea zonelor costiere. Acest sector agricol poate pune la îndemâna tinerilor fermieri diferite oportunități și poate contribui la asigurarea unui acces egal și a unor venituri egale pentru femei și bărbați în acest sector⁹. Pe baza studiilor¹⁰ reiese că agricultura ecologică le oferă fermierelor antreprenoare un punct de intrare mai ușor decât sectorul agriculturii convenționale. Agricultura ecologică trebuie să constituie o inspirație pentru agricultura convențională și să fie deschizătoare de drumuri.

În decembrie 2020, Comisia a publicat recomandări¹¹ adresate statelor membre cu privire la viitoarele lor planuri strategice PAC. Aceste recomandări tratează aspecte economice, de mediu și sociale problematice care țin de agricultura și de zonele rurale europene, concentrându-se pe obiectivele Pactului verde european, inclusiv pe obiectivul ca 25 % dintre terenurile agricole să aparțină până în 2030 agriculturii ecologice. Statele membre sunt așadar invitate să stabilească, în propriile planuri strategice PAC, valori la nivel național pentru aceste obiective din Pactul verde. Pornind de la mediile și tendințele europene, statele membre ar trebui să se axeze pe majorarea suprafeței cultivate ecologic, definind procente-țintă sau încurajând tendințele pozitive. Se va solicita statelor membre ca, atunci când își întocmesc planurile strategice naționale PAC, să țină seama de recomandările sus-menționate.

Având în vedere faptul că volumul producției și al consumului de produse ecologice diferă semnificativ de la un stat membru la altul – ponderea terenurilor agricole dedicate agriculturii ecologice se situează între un nivel scăzut de 0,5 % și un nivel ridicat de peste 25 % – este esențial ca fiecare stat membru să își elaboreze cât mai curând posibil **propria strategie națională** referitoare la agricultura ecologică, **bazându-se pe o analiză cuprinzătoare a sectorului, implementând acțiuni conexe și stimulente**,

⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/LFST_R_ERGAU_custom_443889
și https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/ILC_DI17_custom_416294.

¹⁰ Rolul finanțării, în cadrul politicii agricole comune (PAC), destinate femeilor din sectorul agricol: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU\(2015\)536466_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU(2015)536466_EN.pdf).

¹¹ COM(2020) 846 final.

stabilind termene și obiective naționale clare. Toate statele membre ar trebui să explice cum intenționează să contribuie la realizarea obiectivului de la nivelul UE, stabilind o valoare la nivel național în ceea ce privește ponderea pe care trebuie să o atingă până în 2030 terenurile dedicate agriculturii ecologice, fără a pierde din vedere punctele de plecare diferite ale fiecărui stat. Pentru a garanta succesul planurilor lor de acțiune naționale vizând sectorul ecologic, statele membre trebuie să creeze capacitatea necesară pentru implementarea acestora. Comisia va monitoriza progresul statelor membre în ceea ce privește realizarea propriilor obiective naționale, oferind Comisiei și statelor membre posibilitatea de a discuta implementarea acțiunilor propuse și furnizând îndrumări cu privire la ajustările necesare și relevante.

În ceea ce privește **acvacultura**, noile Orientări strategice pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii în UE, care urmează să fie adoptate de Comisie în primăvara anului 2021, vor promova acvacultura ecologică. În plus, Comisia încurajează statele membre ale UE să includă dezvoltarea acvaculturii ecologice în obiectivele planurilor lor strategice naționale multianuale pentru acvacultură revizuite. De asemenea, documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind o perspectivă asupra bazinului maritim destinată să orienteze programarea Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) precizează¹² că FEPAM (viitorul Fond european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură - FEAMPA) ar trebui utilizat pentru promovarea practicilor sustenabile de acvacultură, precum producția ecologică.

Planul de acțiune este organizat în jurul a trei axe care reflectă structura lanțului de aprovizionare alimentar (producția, prelucrarea, precum și distribuitorii cu amănuntul și consumatorii). Pentru a sprijini evoluțiile pozitive din sectorul ecologic și a menține o piață echilibrată și profitabilă pentru operatorii din acest sector, este extrem de important să se stimuleze cererea generală de produse ecologice. Sporirea consumului de produse ecologice este vitală pentru ca fermierii să fie încurajați să treacă la producția ecologică (axa 1). Sunt necesare și alte stimulente pentru producție în scopul atingerii obiectivului de 25 % suprafață agricolă utilizată în cadrul practicilor ecologice și pentru o creștere semnificativă a sectorului acvaculturii ecologice până în 2030 (axa 2). În fine, trebuie intensificată și mai mult contribuția sectorului ecologic la sustenabilitate și la provocările de mediu (axa 3). Pe lângă continuarea unora dintre acțiunile de succes existente, prezentul plan de acțiune propune și o serie de acțiuni noi și mobilizează diferite surse de finanțare.

Comisia intenționează să majoreze ponderea **cercetării și inovării (C&I)** și să dedice cel puțin 30 % din bugetul aferent acțiunilor de cercetare și inovare în domeniul agriculturii, silviculturii și al zonelor rurale¹³ unor acțiuni cu tematică specifică sau importantă pentru sectorul ecologic. În sfera cercetării se vor înscrie, printre altele, modificarea comportamentului fermierilor și al consumatorilor, randamente mai mari ale culturilor, biodiversitatea genetică și alternative la produse controversate. În acest context, Comisia va consolida coordonarea programelor naționale de C&I privind alimentele ecologice și

¹² Documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind analizele regionale ale bazinelor maritime – provocări pe plan regional legate de realizarea obiectivelor politicii comune în domeniul pescuitului – o perspectivă asupra bazinului maritim pentru orientarea programării FEPAM [SWD(2020) 206 final].

¹³ Mai concret, 30 % din viitoarele cereri de propuneri legate de domeniul de intervenție 3 „Agricultura, silvicultura și zonele rurale” din clusterul 6 al programului Orizont Europa.

va pune la dispoziție noi oportunități, prin intermediul misiunii propuse în cadrul programului Orizont Europa în domeniul solului și al alimentației sănătoase, precum și prin intermediul parteneriatelor, în special cele în materie de agroecologie și de sisteme alimentare. Diseminarea rezultatelor C&I va fi încurajată prin intermediul parteneriatului european pentru inovare AGRI și al sistemului de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS), în scopul promovării unei creșteri generale a producției ecologice în toate statele membre.

Toate instituțiile, statele membre și părțile interesate din UE trebuie să fie pe deplin angajate în dezvoltarea măsurilor necesare pentru realizarea obiectivului primordial al planului de acțiune: asigurarea unui teren solid pentru viitorul acestui sector.

AXA 1. ALIMENTE ȘI PRODUSE ECOLOGICE PENTRU TOȚI: STIMULAREA CERERII ȘI MENTȚINEREA ÎNCREDERII CONSUMATORILOR

CIFRE ESENȚIALE

Un european cheltuiește în medie 84 EUR pe an pentru produse ecologice¹⁴, însă consumul anual de produse ecologice pe cap de locuitor diferă substanțial de la un stat membru la altul, situându-se între 344 EUR și 1 EUR. Pe lângă diferențele legate de puterea de cumpărare, aceasta se datorează unei piețe aflate încă la început în anumite regiuni, lipsei unor lanțuri de aprovizionare adecvate în multe zone și cunoașterii insuficiente de către consumatori a logoului și a avantajelor producției ecologice. Deși este un sector relativ nou, producția de acvacultură ecologică are un potențial semnificativ de creștere.

Creșterea dorită a suprafeței utilizate pentru agricultura ecologică nu se va materializa dacă nu va crește cererea de produse ecologice. Deși este cuprinzător, prezentul plan de acțiune evidențiază în primul rând „efectul de atracție” și urmărește sporirea consumului de produse ecologice peste tot în UE. Cetățenii UE prețuiesc tot mai mult alimentele produse cu crearea unor beneficii sporite pentru societate, precum produsele ecologice, produsele cu indicații geografice, sistemele locale de producție de alimente cu o amprentă de carbon mai redusă și producția alimentară inovatoare cu emisii scăzute de dioxid de carbon¹⁵.

Măsurile propuse în cadrul acestei axe se concentrează pe stimularea cererii de produse ecologice prin îmbunătățirea cunoștințelor despre beneficiile acestora și prin sporirea încrederii consumatorilor în logoul ecologic. Statele membre însele pot stimula consumul de produse ecologice, unele instrumente fiind la nivel de stat membru. Spre exemplu, statele membre pot micșora ratele de TVA aplicabile fructelor și legumelor ecologice. Promovarea consumului de alimente ecologice îi va încuraja pe fermieri să treacă la producția ecologică, fapt care, la rândul său, va duce la sporirea și la diversificarea ofertei pentru ca aceasta să satisfacă cererea mai mare a consumatorilor.

¹⁴ FiBL - *The World of Organic Agriculture 2020* (Lumea agriculturii ecologice 2020).

¹⁵ Documentul de reflecție al Comisiei „Către o Europă durabilă până în 2030”.

1.1. Promovarea agriculturii ecologice și a logoului UE

Cu toate că logoul ecologic al UE se numără printre cele mai cunoscute logouri de calitate europene, recunoașterea sa poate fi ameliorată și mai mult. Ultimul sondaj Eurobarometru pe această temă¹⁶, publicat în octombrie 2020, arată că 56 % dintre consumatorii din UE recunosc logoul ecologic al UE. Aceasta reprezintă o creștere substanțială față de anii precedenți. Persistă încă diferențe semnificative între statele membre, însă, valorile variind între 30 % și 74 %.

În contextul politicii UE de promovare a agriculturii, Comisia promovează deja în mod activ produsele ecologice și va continua să o facă și în viitor. Pentru anul 2021, ponderea globală din bugetul de promovare a agriculturii alocată produselor ecologice este de 27 %, și anume 49 de milioane EUR.

***Acțiunea 1:** În ceea ce privește informarea și comunicarea, Comisia:*

- *va pune, începând din 2021, un accent mai mare pe producția ecologică, printre temele vizate de cererile de propuneri anuale privind măsurile de informare cu privire la PAC;*
- *începând din 2022, va colecta în permanență date despre beneficiile de mediu, economice și sociale ale agriculturii ecologice și îi va informa pe cetățeni, inclusiv pe fermieri, despre aceste beneficii, prin utilizarea mai intensă a platformelor de comunicare socială;*
- *începând din 2022, va măsura gradul de cunoaștere de către consumatori a logoului ecologic al UE, pentru a monitoriza progresele înregistrate de la sondajul Eurobarometru din 2020; va continua să realizeze sondaje Eurobarometru, acestea fiind un instrument valoros de măsurare a eficacității acțiunilor Comisiei în ceea ce privește promovarea logoului ecologic, și*
- *va identifica principalele evenimente cu ocazia cărora să ofere informații despre produsele ecologice¹⁷, în special în statele membre în care cererea se situează sub media UE, în cooperare cu Parlamentul European și cu alte organisme precum Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Reprezentanțele Comisiei în statele membre.*

***Acțiunea 2:** În ceea ce privește promovarea, Comisia va continua să garanteze politicii UE de promovare un buget ambițios, în scopul sporirii consumului de produse ecologice, ceea ce este în concordanță cu nivelul de ambiție, cu politica și cu acțiunile strategiei „De la fermă la consumator” și ale Planului european de luptă împotriva cancerului. Începând din 2021, Comisia:*

- *va alocă un buget mai mare în cadrul programelor anuale de lucru ale politicii de promovare a agriculturii, în scopul sensibilizării consumatorilor cu privire la produsele ecologice și al stimulării cererii pentru acestea;*

¹⁶ Sondaj special EUROBAROMETRU 504.

¹⁷ În plus față de cele în cadrul cărora serviciile Comisiei sunt deja prezente.

- *va intensifica promovarea produselor ecologice din UE pe anumite piețe de creștere ale unor țări terțe, de exemplu participând la târguri în cooperare cu statele membre;*
- *îi va sensibiliza pe producătorii UE de produse ecologice cu privire la oportunitățile de export care le stau la îndemână, pentru ca aceștia să profite de rețeaua noastră de acorduri de liber schimb și de acorduri de echivalență, și*
- *va stimula vizibilitatea sectorului prin premii de recunoaștere a excelenței în cadrul lanțului alimentar ecologic din UE.*

1.2. Promovarea cantinelor ecologice și o utilizare sporită a achizițiilor publice ecologice

Metropolele, orașele și regiunile – toate joacă un rol din ce în ce mai important în promovarea producției ecologice. Dezvoltarea de cantine care favorizează alimentele ecologice, precum și oferirea de bonuri de masă pentru alimente ecologice categoriilor vulnerabile, de exemplu, ar putea furniza oportunități importante pentru creșterea consumului și a producției de alimente ecologice. Rețelele existente ar trebui încurajate să extindă numărul de metropole și de orașe implicate în strategiile naționale sau locale de promovare a alimentelor ecologice în cantine.

CIFRE ESENȚIALE

Copenhaga este prima metropolă în care ponderea cantinelor publice ecologice a atins 100 %, iar aprovizionarea acestor cantine este asigurată de aproximativ 25 000 de hectare de terenuri agricole ecologice, situate în principal în jurul orașului. Viena dispune de o rețea de grădini ecologice urbane ocupând aproximativ 860 ha, care aprovizionează și cantine publice, îndeosebi la grădinițe. La Roma se servesc zilnic în jur de 1 milion de mese cu produse ecologice în cantinele publice.

Trecerea la producția ecologică ar putea determina și posibile beneficii pentru activitățile agricole și de acvacultură periurbane, pentru dezvoltarea unor lanțuri de aprovizionare locale și pentru schimbul de bune practici, de exemplu între cantinele publice și restaurante. În același timp, aprovizionarea cantinelor cu produse ecologice va face ca acest tip de produse să devină accesibile unei game mai largi de consumatori.

Achizițiile publice ecologice (APE) oferă un potențial de stimulare a agriculturii ecologice. În implementarea acestui tip de proceduri de achiziții ar trebui să se acorde o atenție deosebită fermelor mici, microîntreprinderilor și IMM-urilor. În octombrie 2019, Comisia a emis criterii noi la nivelul UE privind APE pentru alimente, pentru serviciile de alimentație publică și pentru distribuitorii de produse¹⁸. Cu toate acestea, atunci când organizează achiziții publice, administrațiile publice – în special cele locale – încă nu cunosc suficient posibilitățile oferite de APE. În strategia „De la fermă la consumator”, Comisia se angajează să determine cea mai bună modalitate de a stabili criterii minime obligatorii privind achizițiile publice sustenabile de alimente, pentru a promova regimuri alimentare sănătoase și sustenabile, incluzând produse ecologice, în

¹⁸ SWD(2019) 366 final - *EU green public procurement criteria for food, catering and vending machines* (Criteriile UE privind achizițiile publice ecologice pentru alimente, serviciile de alimentație publică și distribuitorii de produse).

școli și în instituțiile publice, criterii care ar trebuie să stea la baza oricărei acțiuni viitoare a Comisiei în acest domeniu.

Acțiunea 3: Pentru a stimula un consum mai mare de alimente ecologice în cantinele publice, Comisia, împreună cu părțile interesate și cu statele membre:

- va contribui la o mai bună cunoaștere a criteriilor privind APE emise în 2019, a activității desfășurate pentru achizițiile publice de alimente sănătoase și a acțiunii comune Best-ReMaP¹⁹;
- va integra produsele ecologice în criteriile minime obligatorii privind achizițiile publice sustenabile de alimente, care urmează să fie elaborate până în 2023 ca parte din cadrul legislativ aplicabil sistemelor alimentare;
- va analiza situația actuală în ceea ce privește aplicarea APE în UE. Comisia va utiliza planurile de acțiune naționale privind agricultura ecologică pentru a monitoriza aplicarea APE și va solicita statelor membre să intensifice utilizarea APE de către autoritățile publice. Comisia va invita totodată statele membre să stabilească obiective naționale ambițioase legate de produsele ecologice în cadrul APE și
- va pregăti, în strânsă cooperare cu Comitetul Economic și Social European, cu Comitetul Regiunilor și cu Convenția primarilor, evenimente dedicate administrațiilor publice responsabile cu serviciile de alimentație publică, pentru a îmbunătăți cunoașterea de către aceste administrații a APE din UE, corelând aceste inițiative cu Pactul climatic european, începând din 2022.

1.3. Consolidarea programelor ecologice pentru școli

Programele UE pentru școli sprijină distribuția către copii a fructelor, legumelor, laptelui și produselor lactate, combinată cu activități educaționale, având ca scop reconectarea copiilor cu agricultura și deprinderea de către aceștia a unor obiceiuri alimentare sănătoase, încurajând astfel un regim alimentar sănătos și sprijinind consumul, pe termen scurt și pe termen lung, al produselor din cadrul programului.

În concordanță cu strategia „De la fermă la consumator”, statele membre ar trebui să acorde prioritate distribuției de produse ecologice în cadrul programelor UE pentru școli, prin intermediul criteriilor de selecție sau de atribuire în cadrul procedurilor de achiziții publice și/sau al unor condiții mai favorabile. Comisia va reflecta aceste principii în revizuirea programelor pentru școli. În prezent, mai multe țări nu acordă întâietate produselor ecologice, în special din cauza prețului mai mare al acestora față de produsele neecologice, aspect pe care statele membre l-ar putea atenua luând măsuri fiscale precum eliminarea impozitelor reduse aplicate pesticidelor ca factori de producție agricolă.

¹⁹ Proiectul Best-ReMaP privind alimentația și nutriția, axat în special pe copii: <https://bestremap.eu/>.

Acțiunea 4: *Ca parte din revizuirea cadrului UE privind programele pentru școli, planificată a avea loc în 2023 în cadrul strategiei „De la fermă la consumator”, și în conformitate cu Planul european de luptă împotriva cancerului, Comisia:*

- *va coopera cu statele membre pentru a identifica modalități de a spori și mai mult distribuția produselor ecologice în cadrul programelor pentru școli. Comisia va invita statele membre să majoreze în continuare această pondere, iar cele care se află mult în urmă vor trebui să depună mai multe eforturi, și*
- *va realiza un studiu referitor la prețul real al alimentelor, inclusiv la rolul impozitării, în vederea formulării de recomandări.*

1.4. Prevenirea fraudelor alimentare și consolidarea încrederii consumatorilor

Succesul produselor ecologice în ceea ce privește dezvoltarea pieței și preferințele consumatorilor depinde de încrederea consumatorilor în logoul ecologic al UE și în sistemul de control al acestuia. Comportamentul fraudulos și încălcările intenționate ale normelor ecologice pot afecta încrederea consumatorilor în produsele ecologice.

Cooperarea dintre funcționarii care dețin cunoștințe despre lanțul agroalimentar, poliție și funcționarii vamali cu competențe de investigare, judecători și secțiile de procuratură este foarte importantă la nivel național și la nivelul UE pentru prevenirea fraudelor și pentru lupta împotriva fraudelor legate de produsele ecologice. Acest lucru este valabil și pentru dezvoltarea și optimizarea utilizării noilor tehnologii.

Acțiunea 5: *Începând din 2021, Comisia va consolida lupta împotriva practicilor frauduloase, în special:*

- *va asigura o supraveghere solidă a sistemelor de control din statele membre și din țările terțe; va intensifica cooperarea cu administrațiile statelor membre și cu țările terțe recunoscute ca echivalente, bazându-se, printre altele, pe mijloacele lor și pe rezultatele obținute la auditurile precedente;*
- *va ajuta statele membre să dezvolte și să implementeze o politică de prevenire a fraudelor legate de produsele ecologice, prin ateliere speciale în cadrul cărora să fie împărtășite lecțiile învățate și bunele practici;*
- *va coopera cu Rețeaua UE împotriva fraudei alimentare și cu Europol în ceea ce privește analizarea sectorului, în scopul prevenirii fraudelor și al coordonării investigațiilor; va intensifica cooperarea cu autoritățile competente și cu organismele de asigurare a respectării legislației din țările terțe, pentru a face schimb de informații referitoare la comerțul cu produse ecologice și la fraudele legate de acestea;*
- *va sprijini statele membre cu îndrumări privind controlarea mai strictă a importurilor la frontieră;*
- *va promova măsuri consolidate destinate să combată practicile frauduloase prin intermediul cataloagelor de sancțiuni;*

- *va institui măsuri de informare a consumatorilor și/sau de rechemare de pe piață a produselor în cazul în care se identifică existența unei fraude și*
- *va crea sisteme de alertă timpurie, recurgând la inteligența artificială pentru extragerea de date în UE (de exemplu, sistemul de gestionare a informațiilor pentru controalele oficiale – IMSOC²⁰) și la bazele de date ale statelor membre.*

1.5. Îmbunătățirea trasabilității

Reputația sectorului ecologic se bazează pe capacitatea de a urmări produsele de la consumator până înapoi la fermă. Pentru a consolida trasabilitatea și transparența, este important să existe o vedere de ansamblu clară a operatorilor implicați în producția, distribuția și comercializarea produselor ecologice în UE. Organismele de control au deja obligația de a publica pe site-ul lor web certificatele operatorilor din sectorul ecologic, dar aceste informații nu sunt deocamdată centralizate pe un singur site paneuropean.

Acțiunea 6: Începând din 2021, Comisia:

- *va dezvolta o bază de date cu certificatele tuturor operatorilor din UE și, ulterior, și din țări terțe relevante, pornind de la analiza deja demarată în cadrul planului de acțiune din 2014 și ca urmare a recomandărilor Curții de Conturi Europene²¹;*
- *va promova înregistrarea autorităților și a organismelor de control competente și semnarea digitală a certificatelor de inspecție în TRACES. Acest proces „fără hârtie” va avea ca rezultat reducerea sarcinii administrative și a riscului de falsificare a documentelor și*
- *va coordona exerciții regulate de trasabilitate cu privire la produsele ecologice în cooperare cu statele membre, cu organismele lor de control și cu țări terțe, în special în cazurile de suspiciune de fraudă alimentară.*

Tehnologiile digitale pot ajuta la identificarea, urmărirea, localizarea și partajarea datelor despre produse, iar Comisia lucrează la găsirea unor soluții precum pașapoartele digitale. Sectorul ecologic ar putea profita de utilizarea noilor tehnologii, în special deoarece este caracterizat de lanțuri valorice tot mai complexe și de o nevoie tot mai mare de transparență. Inteligența artificială, tehnologia blockchain și alte tehnologii asemănătoare pot contribui la consolidarea certificării ecologice, în special prin asigurarea transparenței de-a lungul lanțului de aprovizionare și a trasabilității produselor, contribuind astfel la încrederea consumatorilor.

Acțiunea 7: Începând din 2021, Comisia:

²⁰ Regulamentul privind sistemul de gestionare a informațiilor pentru controalele oficiale (IMSOC): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32019R1715>.

²¹ „Sistemul de control pentru produsele ecologice s-a îmbunătățit, dar persistă unele provocări”: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR19_04/SR_organic-food_ro.pdf.

- *în sinergie cu activitatea desfășurată în ceea ce privește pașapoartele digitale pentru produse, va analiza în ce măsură trasabilitatea produselor ecologice ar putea profita de tehnologia blockchain sau de alte tehnologii digitale și va avea în vedere, într-o a doua etapă, un proiect-pilot cu părțile interesate. Aceste etape vor fi suplimentate cu acțiuni în cadrul programului Orizont Europa pe tema utilizării tehnologiilor blockchain în sectorul agroalimentar, precum și cu alte acțiuni speciale de cercetare și inovare vizând elaborarea unor soluții inovatoare de urmărire a produselor alimentare ecologice.*

1.6. Contribuția sectorului privat

Distribuitorii cu amănuntul, serviciile de alimentație publică, restaurantele și serviciile de livrare pot juca un rol important în promovarea produselor alimentare ecologice. Aceștia pot, de exemplu, să asigure o ofertă suficientă și convenabilă ca preț de produse ecologice în magazinele alimentare, în supermarketuri și în magazinele online, precum și de meniuri ecologice în restaurante și în cadrul serviciilor de alimentație publică. Aceste acțiuni pot fi combinate cu o explicație a beneficiilor economice, de mediu și sociale ale producției ecologice.

Pe lângă aceasta, sectorul privat poate juca un rol important în promovarea alimentelor ecologice, inclusiv prin informarea angajaților săi în legătură cu beneficiile agriculturii ecologice (de exemplu, utilizând materialele de comunicare puse la dispoziție de UE), prin asigurarea disponibilității produselor ecologice în propriile cantine și prin recompensarea angajaților cu „bonuri bio” pe care aceștia să le poată utiliza pentru a cumpăra produse agricole ecologice.

Acțiunea 8: *Începând din 2021, pentru a consolida rolul distribuitorilor cu amănuntul, al distribuitorilor angro, al serviciilor de alimentație publică, al restaurantelor și al altor întreprinderi, Comisia:*

- *va urmări să obțină angajamente clare ale părților interesate relevante că vor sprijini și vor spori distribuția și comercializarea produselor ecologice, în contextul codului de conduită pentru practici comerciale și de marketing responsabile aferent strategiei „De la fermă la consumator”, și că vor disemina bunele practici pe platformele din domeniu, de exemplu Platforma părților interesate privind economia circulară, și*
- *va întemeia parteneriate cu întreprinderi dornice să promoveze utilizarea produselor ecologice în cadrul politicii lor comerciale de sustenabilitate. Aceste măsuri vor fi discutate mai în detaliu pe Platforma pentru mediul de afaceri și biodiversitate²².*

²² https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm.

AXA 2. DIRECȚIA 2030: STIMULAREA CONVERSIEI ȘI CONSOLIDAREA ÎNTREGULUI LANȚ VALORIC

După cum s-a menționat mai sus, media UE de 8,5 % cuprinde diferențe substanțiale între statele membre în ceea ce privește ponderea terenurilor agricole dedicate agriculturii ecologice: de la un nivel scăzut de 0,5 % la un nivel ridicat, de peste 25 %. Aceleași discrepanțe există și în legătură cu producția de acvacultură ecologică, care crește semnificativ în unele statele membre, în vreme ce alte țări sunt încă în fazele incipiente ale acestei metode de producție²³.

Diferențele dintre statele membre se datorează parțial lipsei structurilor corespunzătoare în unele dintre țări. Crearea structurilor necesare ar permite direcționarea adecvată a producției ecologice în cadrul lanțurilor de aprovizionare, ceea ce, la rândul său, le-ar permite fermierilor să beneficieze pe deplin de valoarea adăugată a producției ecologice. Planul de acțiune ar trebui să încurajeze adoptarea producției ecologice, mai ales în statele membre în care ponderea acestora se situează sub media UE. Majoritatea statelor membre și-au stabilit deja obiectivele naționale în ceea ce privește suprafața agricolă utilizată pentru producția ecologică, în cele mai multe cazuri ca pondere din suprafața agricolă utilizată.

În paralel, PAC rămâne un instrument esențial de sprijinire a conversiei. Actualmente, aproximativ 1,8 % din bugetul PAC este utilizat pentru sprijinirea agriculturii ecologice. Viitoarea PAC va cuprinde programe ecologice care vor fi susținute de un buget de 38-58 de miliarde EUR pentru perioada 2023-2027, în funcție de rezultatele negocierilor²⁴. Programele ecologice pot fi utilizate pentru a stimula agricultura ecologică. FEAMPA va continua să furnizeze sprijin pentru conversia la acvacultura ecologică.

2.1. Încurajarea conversiei, a investițiilor și a schimbului de bune practici

Programele de dezvoltare rurală din cadrul PAC au pus la dispoziție sprijin financiar destinat fermierilor pentru ca aceștia să realizeze conversia exploatațiilor lor la producția ecologică și să mențină acest tip de producție. Sprijinul s-a dovedit vital pentru încurajarea fermierilor să treacă la agricultura ecologică și este un factor foarte important în majorarea suprafeței terenurilor utilizate în producția ecologică. În cadrul viitoarei PAC, statele membre vor dispune de flexibilitatea de a-i sprijini pe operatorii din sectorul ecologic în funcție de situație, atât prin fondurile destinate dezvoltării rurale, cât și prin programe ecologice vizând acordarea de sprijin direct pentru venit. Bugetul dedicat măsurilor de sprijin pentru conversia la agricultura ecologică și pentru menținerea practicilor ecologice, precum și sprijinului pentru investiții prevăzut în planurile strategice PAC trebuie să fie în concordanță cu obiectivul național de sporire a producției ecologice.

²³ EUMOFA, *EU Organic Aquaculture* (Acvacultura ecologică în UE), mai 2017.

²⁴ Bugetul final pentru programe ecologice (2023-2027) face încă subiectul discuțiilor dintre PE și Consiliu în contextul reformei PAC. Poziția PE prevede alocarea unui buget de 58,1 miliarde EUR, iar poziția Consiliului, un buget de 38,7 miliarde EUR.

Agricultura ecologică are o contribuție valoroasă la realizarea obiectivelor specifice ale PAC și ale politicii comune în domeniul pescuitului (PCP), în special „asigurarea unui venit echitabil fermierilor”, „reechilibrarea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric”, „asigurarea unei dezvoltări durabile și a unei gestionări eficiente a resurselor naturale”, „protejarea serviciilor ecosistemice și a habitatelor și peisajelor care favorizează biodiversitatea” și „ameliorarea răspunsului agriculturii și acvaculturii din UE la cerințele societății în ceea ce privește alimentele și sănătatea, precum și bunăstarea animalelor”.

Agricultura ecologică se numără printre subiectele tratate cu precădere în recomandările făcute statelor membre cu privire la cele nouă obiective specifice ale PAC. În aceste recomandări, Comisia Europeană le solicită statelor membre să stabilească valori naționale explicite ale obiectivului vizat în ceea ce privește suprafața utilizată pentru agricultura ecologică, ținând seama de situația fiecărui stat și de recomandările sus-menționate.

Comisia va promova asistența tehnică acordată fermierilor din întreaga UE în cadrul PAC de după 2020, pentru a încuraja adoptarea agriculturii ecologice. Se va acorda sprijin acvaculturii ecologice prin intermediul Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime 2021-2027 (FEAMPA).

Pentru dezvoltarea sectorului ecologic este nevoie de perfecționarea și de recalificarea forței de muncă din sectorul agroalimentar. Pactul european privind competențele oferă oportunități pentru parteneriate pe scară largă în ceea ce privește competențele în ecosisteme industriale cum ar fi cel agroalimentar și ar trebui valorificat la maximum pentru a se realiza obiectivele stabilite în comunicarea de față.

Acțiunea 9: În cadrul noii PAC și al PCP, Comisia:

- *va analiza, începând din 2023, circumstanțele și nevoile specifice ale statelor membre în ceea ce privește dezvoltarea sectorului ecologic și se va asigura că statele membre folosesc în mod optim posibilitățile oferite de noua PAC pentru a sprijini propriile sectoare ecologice naționale. Sprijinul respectiv va include asistență tehnică, schimbul de bune practici și inovații în sectorul ecologic, precum și utilizarea integrală a instrumentelor relevante ale PAC, precum programele ecologice și angajamentele în materie de management de mediu legate de dezvoltarea rurală, care includ agricultura ecologică. Serviciile de consiliere agricolă pe teme specifice vor fi consolidate, îndeosebi în cadrul sistemului de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS), în scopul promovării schimburilor de cunoștințe relevante;*
- *va promova, începând din 2022, schimbul de bune practici (programe de educație și de formare, cursuri, materiale etc.) la nivelul UE și la nivel național, permițându-le furnizorilor de servicii educaționale (de exemplu, școlilor tehnice, universităților) să creeze cursuri în domeniul agriculturii ecologice ca parte din programa generală și să prezinte soluții inovatoare pentru sectorul ecologic (producție, prelucrare, distribuție cu amănuntul și consum). Vor fi înființate rețele de ferme demonstrative în UE pe teme specifice, pentru a se promova o abordare participativă (diseminare). Prin intermediul viitoarei rețele PAC vor fi promovate bunele practici și sinergiile cu proiectele PEI-AGRI și*

- *va încuraja statele membre să includă dezvoltarea acvaculturii ecologice în Planurile lor strategice naționale multianuale pentru acvacultură revizuite și să valorifice în mod optim posibilitățile oferite de FEAMPA 2021-2027 pentru realizarea acestui obiectiv. Comisia va facilita, totodată, schimbul de bune practici și inovații în domeniul acvaculturii ecologice în contextul metodei deschise de coordonare.*

2.2. Dezvoltarea analizei sectoriale pentru sporirea transparenței pieței

Disponibilitatea datelor – în special referitoare la producție, la prețurile de-a lungul lanțului de aprovizionare cu alimente ecologice, la schimburile comerciale, la preferințele consumatorilor și la canalele specifice de comercializare – este esențială pentru elaborarea, monitorizarea și evaluarea politicii UE privind producția ecologică. Eforturile suplimentare de colectare, de analizare și de distribuire regulată a datelor vor spori gradul de transparență și de încredere în sectorul ecologic.

Acțiunea 10: *Pentru a oferi o imagine cuprinzătoare asupra sectorului, începând din 2021, Comisia:*

- *va publica rapoarte periodice referitoare la producția ecologică din UE pe baza datelor Eurostat, conținând, îndeosebi, informații privind suprafețele, exploatațiile implicate în producția ecologică și principalul sector de producție, și*
- *va publica un raport anual privind importurile de produse ecologice din țări terțe.*

Părțile interesate, administrațiile publice și mediul academic sunt, la rândul lor, tot mai interesate de accesul la date exacte și recente referitoare la produsele ecologice. Acest gen de transparență va contribui la construirea unei relații bazate pe încredere între operatorii din lanțul alimentar, va asigura corelarea producției cu tendințele de consum și, în cele din urmă, va permite operatorilor să ia decizii mai bune în legătură cu producția și cu investițiile.

Acțiunea 11: *Începând din 2022, Comisia:*

- *va intensifica colectarea datelor de piață în colaborare cu statele membre și va extinde analizele observatoarelor piețelor UE la produsele ecologice.*

2.3. Sprijinirea organizării lanțului alimentar

Agricultura ecologică are un caracter dispersat, iar producătorii au acces la un număr limitat de prelucrători și de distribuitori cu amănuntul. Dezechilibrele din lanțul alimentar care limitează puterea de negociere a fermierilor din sectorul ecologic pot crește odată cu majorarea cotei de piață generale a produselor ecologice în sectorul alimentar.

Punând bazele sau devenind membri ai unei „organizații de producători”²⁵, fermierii din sectorul ecologic pot beneficia de fonduri UE din cadrul PAC și de sprijinul și fondurile disponibile în cadrul organizării comune a pieței produselor din pescuit și acvacultură și al FEAMPA, destinate ameliorării gradului de organizare dintre diferiți actori din lanțul de aprovizionare cu produse ecologice. Programele operaționale vizând producția de fructe și de legume ecologice primesc o rată mai ridicată de cofinanțare. Cu toate acestea, în prezent nu se cunosc prea multe despre gradul de concentrare a producției ecologice și despre necesitatea de a se acorda o atenție specială organizării acestui tip de producție.

Micii fermieri din UE se confruntă cu costuri destul de mari și cu un grad relativ ridicat de birocrație legate de certificarea ecologică. Regulamentul 2018/848 privind producția ecologică va introduce un sistem de „certificare în grup” care permite fermelor ce îndeplinesc anumite criterii să alcătuiască un grup împreună cu alte ferme mici pentru a reduce costurile de inspecție și de certificare și sarcina administrativă asociată. Această dispoziție va consolida și rețelele locale și va îmbunătăți totodată debușeurile comerciale.

Acțiunea 12: Începând din 2021, Comisia:

- *va efectua o analiză a gradului de organizare a lanțurilor de aprovizionare din sectorul ecologic și va identifica modalități de a-l îmbunătăți, în consultare cu reprezentanți ai organizațiilor de producători și ai altor părți interesate relevante, și*
- *va investiga posibilitatea legală de formare a anumitor organizații de producători din sectorul ecologic sau de aderare la acestea și, atunci când este posibil, va încuraja statele membre să aloce fonduri în acest scop. Organizațiile de producători au o putere de piață mai mare și pot în general să ajute la consolidarea poziției fermierilor din sectorul ecologic în cadrul lanțului de aprovizionare agroalimentar, în special atunci când aceștia sunt confrunțați cu practici comerciale neloiale²⁶. Dacă există suficiente dovezi că intervin practici comerciale neloiale care le produc prejudicii producătorilor din sectorul ecologic, Comisia va aborda aceste situații cu ajutorul tuturor instrumentelor de care dispune.*

Acțiunea 13: Începând din 2022, Comisia:

- *va lua măsuri de sensibilizare și va furniza informații mai bune despre „certificarea în grup”, permițându-le fermierilor deținători de exploatații de mici dimensiuni să*

²⁵ „Organizațiile de producători” pot însemna orice fel de entitate creată la inițiativa producătorilor dintr-un anumit sector (cooperare orizontală) pentru atingerea unuia sau a mai multora dintre scopurile specifice enumerate în Regulamentul (UE) 1308/2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole, indiferent dacă entitatea respectivă este sau nu recunoscută oficial în temeiul articolului 152 și/sau al articolului 161. Aceste organizații sunt controlate de producători și pot avea forme juridice diferite, de exemplu cooperative agricole, asociații de fermieri sau întreprinderi private ai căror acționari sunt producătorii.

²⁶ Un studiu recent despre OP a concluzionat că „OP se află într-o poziție mai bună decât fermierii individuali pentru a rezista practicilor exersate de parteneri de afaceri care sunt percepute ca neloiale față de fermieri sau care nu respectă clauzele contractuale”: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2c31a562-eef5-11e9-a32c-01aa75ed71a1/language-en>.

împartă costurile și sarcina administrativă legate de certificare, în conformitate cu Regulamentul 2018/848 privind producția ecologică.

2.4. Consolidarea prelucrării la nivel local și în volume reduse și încurajarea circuitelor comerciale scurte

Agricultura ecologică s-a dezvoltat cu precădere la nivelul producției primare, în vreme ce prelucrarea produselor ecologice este mai puțin dezvoltată și reglementată. Prin urmare, investițiile în tehnici de prelucrare atente și în ambalaje sustenabile și reutilizabile, precum și o mai bună înțelegere a aspectelor legate de calitate și de siguranță din lanțurile de aprovizionare din sectorul ecologic, coroborate cu reglementări, sunt importante pentru crearea unei valori noi pentru consumatori.

O altă provocare pentru lanțurile de aprovizionare din sectorul ecologic o reprezintă reducerea la minimum a kilometrilor parcurși de alimente și a impactului lanțului alimentar asupra schimbărilor climatice, care impun raționalizarea logisticii produselor ecologice și a rețelelor de factori de producție agricolă²⁷. Micii producători din sectorul ecologic aflați în regiuni îndepărtate vor putea astfel să găsească un debușeu pentru producția lor și să beneficieze de valoarea adăugată a statutului lor ecologic.

Operatorii sunt însă adesea reticenți în a trece la producția ecologică, din cauza lipsei unor lanțuri de aprovizionare comerciale organizate și eficiente în sectorul ecologic. Pe lângă problemele transversale cu care se confruntă lanțurile de aprovizionare agroalimentare, distribuția produselor ecologice poate presupune costuri operaționale ridicate, precum și un dezechilibru între cerere și ofertă.

Schimburile de experiență și de cunoștințe pot încuraja crearea unor piețe alimentare locale și a unor lanțuri scurte de aprovizionare, menținându-se astfel integritatea calității ecologice a produsului. Sunt importante deopotrivă și programele speciale și participarea la rețele rurale.

Producția ecologică poate contribui la stimularea unor noi modele de afaceri. „*Eco-districtele*” s-au dovedit a fi un succes în ceea ce privește integrarea agriculturii ecologice și a altor activități locale pentru a spori atractivitatea turistică²⁸ și în zone care nu fac parte din circuitul turistic clasic. Un „*eco-district*” este o zonă geografică în care fermierii, publicul, operatorii de turism, asociațiile și autoritățile publice participă la un acord pentru gestionarea durabilă a resurselor locale, pornind de la principii și practici ecologice. Scopul este de a valorifica la maximum potențialul economic și sociocultural al teritoriului respectiv. Fiecare „*eco-district*” include aspecte ce țin de stilul de viață, de alimentație, de relațiile interumane și de natură. Rezultatul este o producție agricolă locală apreciată de consumatori și, deci, cu o valoare de piață sporită.

²⁷ Stolze et al: *Organic in Europe, expanding beyond a niche* (Sectorul ecologic din Europa – depășirea stadiului de produse de nișă) în *Organics in Europe, prospects and development* (Producția ecologică în Europa, perspective și dezvoltare) 2016.

²⁸ FAO, *The experience of Bio-districts in Italy* (Experiența eco-districtelor în Italia): <http://www.fao.org/agroecology/database/detail/en/c/1027958/>.

Acțiunea 14: Începând din 2023, Comisia:

- va colabora cu statele membre și cu părțile interesate pentru a stimula prelucrarea la nivel local și la scară mică, în concordanță cu obiectivul Regulamentului 2018/848 privind producția ecologică de a realiza trecerea către lanțuri de aprovizionare mai scurte în sectorul ecologic, care să furnizeze beneficii de mediu și sociale, inclusiv în cadrul eforturilor Comisiei de a sprijini comerțul cu produse ecologice pe piața unică a UE. Această acțiune va fi consolidată prin activități specifice de cercetare și inovare în cadrul programului Orizont Europa, incluzând sprijin pentru utilizarea tehnologiilor digitale, și
- va încuraja statele membre să sprijine dezvoltarea și punerea în practică a „eco-districtelor”.

Acțiunea 15: Întrucât agricultura ecologică poate spori incluziunea socială în zonele rurale, promovând totodată condiții decente de muncă și de trai, începând din 2022 Comisia:

- va ajuta statele membre să conceapă măsuri pentru agricultura ecologică în zonele rurale care să promoveze egalitatea de gen și tinerii fermieri/ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, măsuri care ar putea include și schimbul de bune practici.

2.5. O alimentație mai bună pentru animale în conformitate cu normele agriculturii ecologice

Sectorul creșterii ecologice a animalelor trebuie să respecte standardele ridicate ale UE de bunăstare a animalelor și să satisfacă nevoile comportamentale specifice fiecărei specii, în concordanță cu abordarea UE legată de sănătatea animalelor în ceea ce privește prevenirea bolilor. Aditivii esențiali pentru hrana animalelor, precum vitaminele, sunt tot mai mult produși prin fermentare cu microorganisme modificate genetic (MMG)²⁹. Întrucât această tehnică de producție nu respectă principiile ecologice, iar industria aditivilor pentru hrana animalelor s-ar putea să nu solicite autorizarea aditivilor produși din microorganisme convenționale, problemele legate de aprovizionarea cu aditivi esențiali în sectorul creșterii ecologice a animalelor sunt tot mai mari.

Pe lângă sporirea disponibilității furajelor proteice din surse locale, ar trebui găsite surse alternative de proteine pentru hrana animalelor, pentru a li se asigura acestora o alimentație sustenabilă și diversificată. Printre aceste surse se pot număra insectele, materiile prime furajere de origine marină (de exemplu, algele) și subprodusele din bioeconomie (de exemplu, deșeurile rezultate din pescuit și din acvacultură). În plus, ar trebui menținute la zi standardele referitoare la hrana ecologică pentru animale.

Acțiunea 16: Comisia intenționează:

²⁹ În ceea ce privește aditivii pentru hrana animalelor produși de MMG utilizate în condiții de izolare, operatorul trebuie să demonstreze că aditivul nu conține nicio urmă din microorganismul producător, în special urme de ADN recombinat.

- să sprijine cercetarea și inovarea, în cadrul programului Orizont Europa, pe tema surselor alternative de vitamine ecologice și de alte substanțe care s-ar putea dovedi necesare și pe tema surselor alternative de proteine, fără a pierde din vedere fezabilitatea lor tehnică și economică;
- să exploreze modalități de a sprijini depunerile de cereri privind aditivi pentru hrana animalelor produși fără MMG, pe bază de insecte, precum și pe bază de materii prime de origine marină, și
- să adopte, în 2022, o inițiativă privind sectorul algelor, pentru a sprijini producția UE de alge și a ajuta industria algelor din UE să asigure aprovizionarea cu alge ca materie primă alternativă pentru hrana animalelor în vederea creșterii ecologice a animalelor.

2.6. Consolidarea acvaculturii ecologice

Acvacultura ecologică poate contribui la satisfacerea cererii consumatorilor de alimente diversificate de înaltă calitate produse într-un mod care să respecte mediul și să asigure bunăstarea animalelor. Acest sector poate să contribuie și la eliminarea discrepanțelor dintre, pe de o parte, cererea de produse de acvacultură din UE și, pe de altă parte, obținerea de produse de acvacultură sustenabile, precum și la reducerea presiunii asupra stocurilor sălbatice.

Acțiunea 17: Începând din 2022, Comisia intenționează:

- să sprijine cercetarea și inovarea direcționate către surse alternative de nutrienți, precum și către ameliorarea și bunăstarea animalelor din sectorul acvaculturii, promovarea investițiilor în policultura adaptată și în sistemele multitrofice de acvacultură și promovarea activităților legate de incubatoare și de pepiniere pentru puietul ecologic de pește și, de asemenea,
- să identifice și să trateze în mod adecvat orice fel de obstacole specifice în calea dezvoltării acvaculturii ecologice din UE.

Noile orientări pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii în UE, care urmează să fie adoptate de Comisie în primăvara anului 2021, vor încuraja statele membre și părțile interesate să sprijine dezvoltarea producției ecologice.

AXA 3: EXEMPLUL OFERIT DE SECTORUL ECOLOGIC: ÎMBUNĂTĂȚIREA CONTRIBUȚIEI AGRICULTURII ECOLOGICE LA SUSTENABILITATE

Un sector agricol și al acvaculturii sustenabil și rezilient depinde de un grad ridicat de biodiversitate, care este fundamental pentru un ecosistem sănătos și esențial pentru menținerea ciclurilor de nutrienți în sol, a apei curate și a polenizatorilor. Un grad mai mare de biodiversitate le permite fermierilor să se adapteze mai bine la schimbările climatice. Sectorul ecologic este, prin însăși natura sa, orientat către standarde de mediu mai ridicate, înscrise în obiectivele și în principiile sale.

Data fiind creșterea temperaturii globale și a gradului de imprevizibilitate a condițiilor meteorologice, este important să se acorde mai multă atenție rolului agriculturii, inclusiv al celei ecologice, în lupta împotriva schimbărilor climatice. Practicile agricole extensive și utilizarea energiei din surse regenerabile în locul celei bazate pe combustibili fosili oferă sectorului agriculturii ecologice ocazia de a-și asuma rolul de lider pe calea către o mai bună utilizare a resurselor și de a reduce deșeurile și emisiile de dioxid de carbon.

Prezentul plan de acțiune se concentrează numai pe promovarea agriculturii ecologice și a contribuției sale la sustenabilitate. Cu toate acestea, producția ecologică are și potențialul de a-și îmbunătăți impactul asupra mediului. Amprenta de mediu a producției alimentare în sens mai larg este abordată în strategia „De la fermă la consumator”.

Cercetarea va fi esențială pentru realizarea acestor obiective. În acest context, **Comisia Europeană intenționează să dedice minimum 30 % din următoarele cereri de propuneri legate de domeniul de intervenție 3 „Agricultura, silvicultura și zonele rurale”** din clusterul 6 al programului Orizont Europa unor teme specifice sau relevante pentru sectorul ecologic.

3.1. Reducerea amprentei climatice și de mediu

Agricultura și acvacultura joacă un rol esențial în procesul de realizare a obiectivului ambițios al UE ca Europa să devină neutră din punctul de vedere al emisiilor de carbon până în 2050, prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Agricultura ecologică utilizează o serie de practici de gestionare care contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și produc beneficii suplimentare pentru mediu și pentru biodiversitate.

În ultimii ani a crescut rapid interesul, atât din partea sectorului public, cât și din partea celui privat, în legătură cu informațiile referitoare la mediu prezentate suplimentar față de informațiile oferite în prezent de eticheta ecologică. Consumatorii sunt mai interesați să cunoască impactul asupra mediului al produselor, astfel încât să poată lua decizii care țin seama de sustenabilitate. Aceste decizii ar sprijini strategia UE de reducere la zero a poluării. După cum a anunțat în Planul de acțiune pentru economia circulară și în Agenda consumatorului, Comisia va propune măsuri de combatere a dezinformării ecologice.

Acțiunea 18: Începând din 2022, Comisia:

- *va lua măsuri³⁰ pentru a crea, în cooperare cu părțile interesate, o rețea-pilot de exploatații ecologice cu influențe pozitive asupra climei, în vederea schimbului de bune practici.³¹ O misiune propusă în domeniul „Sănătatea solului și alimentele” ar putea contribui la rețeaua-pilot în special prin punerea în practică a unor laboratoare vii și proiecte-far, precum și a altor activități care ajută la sechestrarea carbonului în solurile agricole.*

³⁰ După finalizarea modulelor privind emisiile de gaze cu efect de seră și gestionarea nutrienților din cadrul Instrumentului pentru sustenabilitatea fermelor.

³¹ Estimarea amprente de carbon ar trebui să fie în concordanță cu metodele dezvoltate de Comisia Europeană, în special cu cele privind amprenta de mediu a produselor și a organizațiilor (AMP/AMO) astfel cum sunt definite în Recomandarea Comisiei din 9 aprilie 2013 (2013/179/UE).

3.2. Dezvoltarea biodiversității genetice și sporirea randamentelor

Este recunoscut, fără urmă de îndoială, rolul agriculturii ecologice în menținerea unui ecosistem sănătos, în respectarea biodiversității și a existenței prădătorilor naturali, precum și în păstrarea unui echilibru ecologic. Regulamentul 2018/848 privind producția ecologică introduce obiective specifice și principii aferente pentru protejarea biodiversității, care vor consolida rolul fermierilor din sectorul ecologic ca promotori ai conservării biodiversității. Ca parte a strategiei „De la fermă la consumator”, Comisia va revizui totodată directivele privind comercializarea semințelor pentru a facilita înregistrarea soiurilor de semințe, inclusiv a celor utilizate în agricultura ecologică, și va elabora acțiuni al căror scop este de a conserva resursele genetice și de a dezvolta semințe cu o mai mare variabilitate genetică și un potențial de biodiversitate mai extins.

Culturile ecologice au randamente mai mici față de cele convenționale. Reducerea diferențelor de randament este extrem de importantă pentru a se garanta viabilitatea economică, în special în ceea ce privește culturile pentru care diferențele de randament sunt încă destul de mari.

Acțiunea 19: Pentru a dezvolta biodiversitatea și a spori randamentele, Comisia intenționează:

- începând din 2022, să aloce fonduri în cadrul programului Orizont Europa pentru a sprijini conservarea și utilizarea resurselor genetice, activitățile prealabile ameliorării și de ameliorare și disponibilitatea semințelor ecologice, dar și pentru a contribui la dezvoltarea unui material eterogen ecologic de reproducere a plantelor³² și a unor soiuri de plante adecvate producției ecologice;
- să înființeze rețele de ferme demonstrative în UE pentru a promova o abordare participativă (diseminare). Prin intermediul viitoarei rețele PAC vor fi promovate bunele practici și sinergiile cu proiectele PEI-AGRI;
- să consolideze serviciile de consiliere agricolă, îndeosebi în cadrul sistemului de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS), în scopul promovării schimbului de cunoștințe despre materialele potrivite pentru agricultura ecologică, și
- să sprijine cercetarea și inovarea dedicate sporirii randamentelor culturilor ecologice.

3.3. Alternative la factorii de producție controversați și alte produse de protecție a plantelor

Agricultura ecologică este recunoscută pentru utilizarea limitată a factorilor de producție din afara fermelor. Legislația din domeniul agriculturii ecologice autorizează utilizarea unui set specific de produse de protecție a plantelor cu un impact mai mic asupra

³² Material eterogen ecologic: material de reproducere a plantelor care nu aparține unui soi, ci mai degrabă unui grup de plante dintr-un singur taxon botanic.

mediului și a solului. Cu toate acestea, unele substanțe dăunează faunei din sol și, odată infiltrate în apele subterane, pot pune în pericol speciile acvatice. De aceea, este important să se exploreze în continuare modalități de a elimina sau de a înlocui factorii de producție controversați din sectorul agriculturii ecologice, precum cuprul, și să se dezvolte alternative la aceste produse, pentru a le permite fermierilor din sectorul ecologic să protejeze culturile.

Acțiunea 20: Comisia:

- *începând din 2023, intenționează să aloce finanțare în cadrul programului Orizont Europa pentru proiecte de cercetare și inovare concentrate pe abordări alternative la factorii de producție controversați, cu o atenție deosebită acordată cuprului și altor substanțe evaluate de Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară, și*
- *începând din 2022, pornind de la viitorul regulament privind biopesticidele și prin intermediul serviciilor de consiliere agricolă consolidate, în special AKIS, va stimula, acolo unde este cazul, utilizarea unor produse alternative de protecție a plantelor, precum produsele care conțin substanțe active biologice.*

3.4. Sporirea gradului de bunăstare a animalelor

Agricultura ecologică joacă deja un rol important în sporirea gradului de bunăstare a animalelor, care face parte integrantă din sustenabilitatea sistemelor alimentare. Un grad mai mare de bunăstare a animalelor contribuie la o sănătate mai bună a acestora și la o calitate superioară a alimentelor, precum și la diminuarea nevoii de medicamente și poate ajuta la conservarea biodiversității. În concordanță cu strategia „De la fermă la consumator”, trebuie luate măsuri pentru ameliorarea în continuare a gradului de bunăstare a animalelor, mobilizându-se toate instrumentele disponibile pentru a se răspunde mai bine așteptărilor și cererilor consumatorilor. În vreme ce Comisia va revizui legislația în materie de bunăstare a animalelor pentru a asigura, în cele din urmă, un grad mai ridicat de bunăstare a animalelor, agricultura ecologică ar trebui să rămână modelul de urmat în ceea ce privește protecția bunăstării animalelor și să ofere consumatorilor garanția că animalele au fost bine tratate de-a lungul lanțului alimentar și și-au putut satisface nevoile și manifesta comportamentele naturale la fermă sau pe durata transportului, deoarece animalele trebuie ferite de orice durere, chin sau suferință care poate fi evitat(ă), inclusiv în momentul sacrificării.

Acțiunea 21: În contextul Platformei privind bunăstarea animalelor, Comisia:

- *va continua să colaboreze cu statele membre și cu societatea civilă pentru a identifica modalități concrete și funcționale de a spori și mai mult gradul de bunăstare a animalelor din sectorul ecologic.*

3.5. Utilizarea mai eficientă a resurselor

Politicile în materie de economie circulară plasează utilizarea eficientă a resurselor în centrul procesului decizional, asigurând valoare adăugată, precum și utilizarea și reutilizarea mai mult timp a resurselor, eliminându-se astfel deșeurile, reducându-se la

minimum cererea de resurse (precum apa, combustibilii fosili și energia), ameliorându-se eficiența și diminuându-se costurile.

În ultimii 50 de ani, rolul economic al materialelor plastice a crescut treptat, iar materialele plastice au devenit importante pentru o serie tot mai mare de produse și de lanțuri de producție. În urma producției de materiale plastice și a incinerării deșeurilor din materiale plastice au rezultat însă emisii semnificative de gaze cu efect de seră³³.

În agricultura ecologică se folosesc încă multe materiale plastice: la foliile pentru mulcire, pentru sere și tunele, la foliile pentru furaje însilozate, la plasele pentru depozitarea hranei pentru animale, la frânghiile pentru crustacee și moluște și la ambalaje. Pe lângă o mai bună reutilizare, colectare și reciclare a materialelor plastice convenționale, fermierii au nevoie de informații mai clare privind situațiile în care materialele plastice de origine biologică și biodegradabile pot contribui la economia circulară.

Acțiunea 22: Comisia intenționează:

- *să adopte un cadru privind materialele plastice de origine biologică, compostabile și biodegradabile³⁴, care va include principii și criterii conform cărora utilizarea materialelor de origine biologică sustenabile care sunt ușor biodegradabile în condiții naturale este benefică pentru mediu. Cadrul va viza toate materialele plastice, incluzând utilizările în toate tipurile de agricultură, și va fi astfel foarte important pentru sectorul agriculturii ecologice în calitate sa de lider în materie de sustenabilitate.*

Unele practici agricole reprezintă principalele obstacole în calea atingerii unei stări ecologice bune a apelor dulci și marine din UE în temeiul Directivei-cadru privind apa și al Directivei-cadru privind mediul marin. Cauza principală este poluarea difuză cu nutrienți (azot și fosfor) și a pesticidelor. Aproximativ 38 % din corpurile de apă de suprafață din UE sunt supuse presiunii exercitate de poluarea difuză (din care, cu 25 %, producția agricolă este o sursă majoră), de captarea apei pentru irigații și de modificările hidromorfologice (datorate, de exemplu, drenării)³⁵. Schimbările climatice vor spori nevoia de irigare în UE și vor determina o disponibilitate mai redusă a apei.

Acțiunea 23: Comisia:

³³ COM(2018) 28 final - Comunicarea „O strategie europeană pentru materialele plastice într-o economie circulară”.

³⁴ Astfel cum a fost anunțat în comunicarea „O strategie europeană pentru materialele plastice într-o economie circulară” – COM(2018) 28 final – și în „Planul de acțiune privind economia circulară” – COM(2020) 98 final.

³⁵ SWD(2019) 439 final - *Commission staff working document fitness check of the water framework directive* (Documentul de lucru al serviciilor Comisiei referitor la verificarea adecvării Directivei-cadru privind apa).

- *va promova utilizarea mai eficientă și mai sustenabilă a apei, folosirea mai intensă a energiei din surse regenerabile și a transporturilor curate și reducerea eliberării nutrienților, în toate tipurile de agricultură, sectorul agriculturii ecologice fiind lider, cu implicarea statelor membre prin intermediul planurilor lor strategice PAC, precum și cu ajutorul noilor Orientări strategice pentru acvacultură și al FEAMPA.*

CONCLUZII

Pentru a se atinge ținta ambițioasă ca 25 % din terenurile agricole să fie dedicate agriculturii ecologice și pentru ca sectorul acvaculturii ecologice să se dezvolte semnificativ până în 2030, astfel cum s-a subliniat în strategia „De la fermă la consumator” și în strategia privind biodiversitatea, trebuie să se pună la îndemâna sectorului producției ecologice instrumentele care vor crea condițiile ce pot declanșa schimbarea în agricultura și în acvacultura UE, îndreptându-le în direcția atingerii standardelor înalte de calitate pe care le apreciază consumatorii din UE. Pe lângă aceasta, atingerea obiectivului fixat pentru agricultura ecologică va contribui semnificativ la realizarea altor obiective prevăzute în strategia „De la fermă la consumator” și în strategia privind biodiversitatea, precum obiectivul de reducere a utilizării pesticidelor și cel de reducere a surplusului de nutrienți, contribuind, totodată, la direcționarea UE către realizarea obiectivului strategiei UE de reducere a poluării la zero pentru un mediu fără substanțe toxice.

UE trebuie să joace un rol de lider în procesul de promovare a schimbărilor practicilor agricole. O producție ecologică sporită este esențială pentru trecerea la un sector agricol și la un sector al acvaculturii mai sustenabile, care să le asigure venituri echitabile fermierilor și să contribuie la zone rurale și costiere europene dinamice.

Pentru a monitoriza progresele, Comisia va organiza anual reuniuni publice de monitorizare a situației, împreună cu reprezentanți ai Parlamentului European, ai statelor membre, cu organe consultative ale Uniunii și cu părți interesate, după caz. De asemenea, Comisia va publica, o dată la doi ani, rapoarte intermediare – inclusiv un tablou de bord – pe care le va prezenta în cadrul unor evenimente special organizate, precum și o evaluare a planului de acțiune la jumătatea perioadei, în 2024, care va fi prezentată în contextul unei conferințe la nivel înalt. Pentru a spori gradul de sensibilizare a publicului cu privire la producția ecologică, Comisia va organiza anual în UE și o „Zi a produselor ecologice”.